НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ»

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Шифр та назва спеціальності	281 «Публічне управління та адміністрування»
Назва освітньо-професійної програми	Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна
Викладач	
Прізвище, ім'я, по батькові	Кравченко Мілена В'ячеславівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор наук з державного управління, професор
Електронна адреса	milenaua@ukr.net
Телефон	0501706878
Посилання на профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=51v9iUQAAAAJ https://orcid.org/0000-0003-4559-3033 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207849305

Консультації	Чтв. 14:00-15:20

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Соціальний захист та соціальна безпека в умовах сучасних викликів» має теоретичну і практичну спрямованість, формуються компетенції, що забезпечують засвоєння теоретичних основ формування теоретичних уявлень щодо практичної орієнтації здійснювати публічне управління системою соціального захисту населення та приймати управлінські рішення з урахуванням невизначеностей та можливостей настання майбутніх подій чи обставин (прогнозних чи непередбачуваних) та їх вплив на досягнення мети й завдань соціального захисту.
Мета дисципліни	формування у свідомості здобувачів теоретичних основ соціального захисту та соціальної безпеки в умовах сучасних викликів, його сутності, особливостей, проблем та тенденцій розвитку в Україні та світі, вироблення навичок застосування одержаних теоретичних знань у практичній діяльності.
Завдання дисципліни	1. вивчення сутності, функцій та принципів системи соціального захисту та соціальної безпеки; 2. аналіз сучасного стану та проблем публічного управління системою соціального захисту населення в Україні; 3. оволодіння навичками розробки напрямів, механізмів та інструментів підвищення ефективності публічної політики у сфері соціального захисту населення; 4. формування підходів до стійкості системи публічного управління та соціальної безпеки в умовах сучасних викликів.
Пререквізити	Дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Аналіз і дослідження публічної політики та демократичного врядування» та інших дисциплінах, які здобувачі вищої освіти опанували на етапах здобуття магістерського рівня.

Постреквізити	Дисципліна є базою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	**Загальні компетентності:** ЗК 2. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми. **Спеціальні (фахові) компетентності:** СК 4. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації. СК 6. Здатність стратегічно мислити, планувати й організовувати роботу дослідницьких колективів з вирішення наукових і науково-освітніх завдань, формувати навички управління в умовах змін та невизначеності. СК 7. Здатність здійснювати суспільні комунікації, розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування. СК 9. Здатність застосовувати, розробляти й удосконалювати сучасні технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС (90 годин). В тому числі: денна форма навчання: лекції – 40 годин, практичні заняття – 36 годин, самостійна робота – 14 годин; заочна форма навчання: лекції – 12 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 68 години.
Форма підсумкового контролю	Залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна може викладатися у 3-4 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем	
1.	Теоретико-методологічні основи соціального захисту в умовах трансформаційних процесів
2.	Сутність та структура системи соціальної безпеки.
3.	Сучасний стан та проблеми публічного управління системою соціального захисту населення в Україні.
4.	Соціально-економічна нерівність та бідність як загроза соціальній безпеці: шляхи подолання.
5.	Напрями, механізми та інструменти підвищення ефективності публічної політики у сфері соціального захисту населення.
6.	Соціальна безпека в умовах збройних конфліктів та надзвичайних ситуацій: особливості та механізми забезпечення
7.	Система охорони здоров'я та медичне страхування як елемент соціального захисту та безпеки.
8.	Стійкість системи публічного управління та соціальна безпека в умовах сучасних викликів.
9.	Соціальний захист ветеранів, військовослужбовців та їхніх сімей: медична, психологічна та професійна реабілітація
10.	Стратегічні напрями вдосконалення соціального захисту та зміцнення соціальної безпеки в Україні.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Проаналізувати сутність та зміст системи соціального захисту та соціальної безпеки.
2.	Визначити роль і значення соціального захисту в сучасних умовах.
3.	Проаналізувати основні складові системи соціального захисту.
4.	Розкрити сутність соціального страхування та соціального забезпечення.
5.	Охарактеризувати соціальне обслуговування та надання соціальних послуг.
6.	Проаналізувати стан оцінювання потреб населення у соціальних послугах.
7.	Охарактеризувати процес планування, організації, координації та моніторингу здійснення соціальної роботи.
8.	Проаналізувати сучасний стан та проблеми публічного управління системою соціального захисту населення в Україні.
9.	Охарактеризувати напрями, механізми та інструменти підвищення ефективності публічної політики у сфері соціального

	захисту населення.
10.	Охарактеризувати стійкість системи публічного управління та соціальна безпека в умовах сучасних викликів.

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі індивідуальних завдань. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання	**На лекціях** чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо. **На практичних заняттях** запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв’язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. **Самостійну роботу** здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувач за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання	***Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:*** ➢ словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція); ➢ наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів); ➢ практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження). ➢ ***Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:*** ➢ метод проблемного викладу матеріалу; ➢ моделювання життєвих ситуацій; ➢ мозковий штурм; ➢ метод опори на життєвий досвід; ➢ навчальної дискусії; ➢ навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи. ➢ ***Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:*** ➢ усного контрою; ➢ письмового контролю; ➢ самоконтролю та взаємоконтролю; ➢ рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text
2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text
3. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text
4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text
5. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text
6. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text
7. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text
8. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text
9. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 24.10.2002 № 208-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text
10. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 02.10.2003 №1220-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text
11. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 31.05.2005 № 2603-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text
12. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 05.10.2006 № 230-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text
13. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 № 3722-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text
14. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 876-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text
15. Про реабілітацію осіб з інвалідністю : Закон України від 20.12.2005 № 3235-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text

16. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 06.05.2014 № 1237-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text
17. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб. / [авт. кол.: В. М. Купрійчук, М. В. Кравченко, В. П. Трощинський та ін.] за заг. ред. В.М. Купрійчука, М.В. Кравченко. – Житомир: Видавництво ФОП Худяков О.В. 2025. – 168 с.
18. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Політика інклюзивного розвитку: проблеми впровадження в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення // Modernization of Public Authorities in the Digital State Format: Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar Reconstruction : scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. 608 p. - С.417-438.
19. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Розвиток соціальної сфери України на засадах державно-приватного партнерства // SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. International collective monograph. Volume II. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 410 p. S. 206-244.

Додаткова література:

20. Кравченко М.В. Політика соціального захисту осіб з інвалідністю в умовах війни. Наукові перспективи №7 (49). 2024. - С.367-380. URL: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-367-380
21. Жук О. М. Організаційно-правові засади контролю в системі соціального забезпечення в Україні на сучасному етапі. Економічний форум. 2021. No 1 (2). С. 147-154.
22. Milena Kravchenko, Svetlana Petkun Digital public services as a means of increasing the social security of citizens. Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Scientific editors: Tadeusz Pokusa and Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022; pp. 623. – С. 358-370.
23. Колтун В.С., Кравченко М.В. (2023) Концептуальні підходи до забезпечення якості публічних послуг (на прикладі соціальних послуг). Актуальні питання у сучасній науці. №9 (15) (вересень). С. 951-963 URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/8852/8899 https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-951-963
24. Кравченко М.В., Король Т.І. Досвід країн ЄС у реформуванні державної пенсійної системи // Розвиток партнерства ЄС – Україна в публічному управлінні (в рамках реалізації Модулю «Демократична децентралізація влади як європейський досвід державного управління» програми Erasmus+: Жан Моне) (онлайн): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 25 листопада 2022 року. Харків : ТОВ «Константа», 2022. 510с. С.139-144.
25. Кравченко М.В., Колесніченко О. М. Особливості партисипації в умовах пандемії. Право та державне управління: зб.н.праць. - Класичний приватний університет. – 2021. – №2. - с.223-240. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2021/37.pdf
26. Албул І.В. Експертиза якості соціальної роботи: сутність та завдання. Соціальна робота та соціальна освіта. 2022. №2(9).
27. Кравченко М.В. Можливості добровільного страхування для українських громадян // Theoretical and scientific approaches to the problems of modern economy: monograph / Polyvana L., Lutsenko O.A., Marenych T.H., Polyvana A. etc. – International Science

Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2020. 371 p. P. 224-228. DOI : 10.46299/isg.2020.MONO.ECON.I
28. Milena KRAVCHENKO, Kateryna ZADOIENKO Evolution of the Ukrainian model of public gender equality policy Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-7-1, 23-24 November 2021, Seville, Spain, p. 4515-4523. ISSN: 2767-9640 URL: https://ibima.org/accepted-paper/45150-2/
29. Milena Kravchenko, Emerging Trends in Social Policy in the Conditions of COVID-19 Pandemic. Social Studies: Theory and Practice (SSTP) Vol. 10, No. 1/2021 pp.17-29. DOI: 10.34858/sstp.1.2021.002
30. Kravchenko, M. (2022). Public policy in the sphere of children's social protection in war conditions. Youth in Central and Eastern Europe, 9(14), 55–61. URL: https://doi.org/10.24917/ycee.9644
31. Milena KRAVCHENKO Violation and protection of children's rights during the war. Social Studies: Theory and Practice Vol. 12, No. 1/2022
32. Кравченко М.В. Надання послуги раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку, в умовах війни. Публічно-управлінські та цифрові практики : наук. журнал. Вип. 1. 2023. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2023. 208с. – С.124-145. DOI:10.31673/2786-7412.2023.011245 URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/public/index
33. Milena Kravchenko, Tetiana Tkach, Aleksandra Siedlaczek-szwed (2020). Improving the Efficiency of Providing Public Transport Services in The EU and Ukraine URL: https://ibima.org/accepted-paper/improving-the-efficiency-of-providing-public-transport-services-in-the-eu-and-ukraine/
34. Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С. та ін.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Ел. видання. — Київ, 2020.
35. Суровцева І. Ю., Николаєва В. І. Державний контроль за якістю надання соціальних послуг як чинник конкурентоздатності соціальної роботи. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Том 33 (72) No 4. С. 72-76.
36. Шаповалова Т. Роль моніторингу і оцінювання соціальних проєктів та програм у підвищенні якості соціальних послуг. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С.180–186.
37. Кравченко М.В., Лунга І. М. Priority directions of reform solidarity pension system to ensure sustainable development in Ukraine. Роль науки та освіти в забезпеченні сталого розвитку: моногр. : Science and education for sustainable development Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, University of Technology, Katowice. Publishing House of University of Technology, Katowice, Poland 2022. - С. 128-135. URL: http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/6ea021fc2983bafe60afd42fd5d707a2.pdf
38. Milena Kravchenko, Emerging Trends in Social Policy in the Conditions of COVID-19 Pandemic. Social Studies: Theory and Practice (SSTP) Vol. 10, No. 1/2021 pp.17-29. DOI: 10.34858/sstp.1.2021.002
39. Milena Kravchenko, Yulia Kharchenko, Oksana Lashuk and Andriy Popok, "Institutional Principles of Development of The Socio-Humanitarian Sphere in The Conditions of Reformatting of Power in Ukraine," Proceedings of the 37th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-6-4, 30-31 May 2021, Cordoba, Spain, p. 9075-9083. URL:

https://ibima.org/accepted-paper/41024-2/
40. Кравченко М.В. Штанько Н.О. Система соціального захисту дітей з інвалідністю раннього віку в умовах децентралізації України. Економіка і держава. Серія: державне управління № 1 (17) 2021. – С.109-115.
41. Кравченко М.В. Соціальна послуга раннього втручання в умовах децентралізації України. Журнал «Наукові перспективи». Серія «Державне управління», Випуск № 6 (12) 2021. Київ. С. 259-267. DOI: 10.52058/2708-7530-2021-6(12)-259-267
42. Milena Kravchenko, Kyrylo Dombrovsky, Oleg Kulinich. Improving Mechanisms of State Regulation of Adoption as One of the Priorities of Social Protection of Children in Ukraine. Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-7-1, 23-24 November 2021, Seville, Spain, p. 8010-8015. ISSN: 2767-9640 URL: https://ibima.org/accepted-paper/improving-mechanisms-of-state-regulation-of-adoption-as-one-of-the-priorities-of-social-protection-of-children-in-ukraine/
43. Kravchenko, M. (2022). Public policy in the sphere of children's social protection in war conditions. Youth in Central and Eastern Europe, 9(14), 55–61. URL: https://doi.org/10.24917/ycee.9644
44. Milena Kravchenko Violation and protection of children's rights during the war. Social Studies: Theory and Practice Vol. 12, No. 1/2022
45. Svetlana Petkun, Milena Kravchenko, Tetiana Yaroshovets, Oleg Kulinich Digital services development in Ukraine. Khazar Journal of Humanities and Social Sciences Volume 26, No1, Special Issue, 2023. С. 134-146. URL: https://ejournal.khazar.org/index.php/kjhss/article/view/35
46. Кравченко М.В. Надання послуги раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку, в умовах війни. Публічно-управлінські та цифрові практики : наук. журнал. Вип. 1. 2023. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2023. 208с. – С.124-145. DOI:10.31673/2786-7412.2023.011245 URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/public/index
47. Кравченко М.В. Бегларян О. Ф. Проблеми та перспективи публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських України. № 1(32) (2023): Економіка. Управління. Інновації. URL: http://eui.zu.edu.ua/article/view/283045/277223 JEL Classification: H10, H 50. DOI 10.35433/ISSN2410-3748-2023-1(32)-5
48. Кравченко М.В. Соціальні послуги територіальних громад України: актуальні потреби, проблеми, можливості. «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 9(15) 2023. С. 951. – С.206-216. URL: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-206-216
49. Кравченко М.В., Вітенко З.Р. Особливості пенсійного забезпечення військовослужбовців у сучасних умовах. Наукові перспективи № 9(39) 2023. С.129-136.
50. Кравченко М.В., Вітенко З.Р. Public administration in the field of pension security of military servants in Ukraine. Журнал «Наукові інновації та передові технології» № 12(26) 2023. – С.22-29. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка») URL: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-22-29
51. Кравченко М. В. Проблеми та перспективи публічної політики у сфері захисту ветеранів // Публічне управління в умовах

воєнного стану: матеріали І наук.-практ. конф. «Публічне управління та адміністрування: реалії та перспективи» / за заг. ред. Л. М. Мельничук; ННІНО НАУ (м. Київ, 14 груд. 2023 р.). Київ, 2023. 258 с. С.136-139.
52. Кравченко М.В. Реалії та перспективи надання соціальних послуг на рівні місцевої громади в умовах війни // Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні: матер. наук.-практ. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / упорядн.: Буник М. З., Бліщук К. М., Федорчак О. В. – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2024. – 279 с. – С. 209-211.
53. Кравченко М.В. Вразливість та стійкість забезпечення захисту внутрішньо переміщених осіб у десятилітньому вимірі // Соціологія – Соціальна робота та соціальне забезпечення: регулювання соціальних проблем (Львів, 9–10 травня 2024 р.): збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів, 2024. – 305 с. - С.265-271.
54. Кравченко М.В. Проблеми та перспективи працевлаштування військовослужбовців з інвалідністю. Сучасні підходи до реабілітації та реадаптації військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей : збірник матеріалів Першої Міжнародної науково-практичної конференції (5 грудня 2024 р., м. Харків, Україна) [Електронний ресурс] – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 294 с. (PDF). С. 197-200.
55. Кравченко М.В. Працевлаштування людей з інвалідністю як базис їх соціальної безпеки. Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 12-13 грудня 2024 року. – Житомир: Житомирська політехніка, 2024. – 753 с. - С.363-367.
56. Кравченко М. В. Формування та розвиток політики соціального підприємництва в умовах сучасних викликів // Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи: збірник матеріалів ІІ-ї науково-практичної конференції за міжнародною участю / за наук. ред. О. В. Чепелюк, В. Д. Філіппової, В. М. Демченка. Хмельницький: ХНТУ, 2025. Том 1. 586 с. - С.61-65
57. Кравченко М.В. Публічна політика у сфері захисту прав ВПО в умовах війни. Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови : зб. наук. матер. XXV Міжнар. наук. конгресу [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – PDF 716 с. - С. 282-284.

Інформаційні ресурси:

58. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua/.
59. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: http://www.president.gov.ua/.
60. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: http://www.kmu.gov.ua/.
61. Глобальні цілі сталого розвитку 2030 URL: http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web(2).pdf
62. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: https://parlament.org.ua/
63. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/
64. Міністерство соціальної політики, сім’ї та єдності України URL: http:// www.msp.gov.ua
65. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua

Загальна схема оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів		залік/іспит	
90 - 100	**A**	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	**B**		вище середнього рівня
75 - 81	**C**		загалом хороша робота
68 - 74	**D**		непогано
61-67	**E**		виконання відповідає мінімальним критеріям
35-60	**FX**	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	**F**		необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів
		для іспиту	*для заліку*	
90-100	A	Відмінно	зараховано	
82-89	B	Добре		
75-81	C			
68-74	D	Задовільно		
61-67	E			
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання		
1-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано	

Бали нараховуються наступним чином:

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
   - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
   - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
   - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
   - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
   - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
2) дотримуватись академічної доброчесності:
   - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
   - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
   - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
   - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.